

Klausen: Jeg har hidtil ved denne Sag indskrænket mig til at stemme imod dens videre Fremme, men jeg maa dog ønske korteligen at udtale mig om Grundene, hvorfor jeg har stemt saaledes, og hvorfor jeg ogsaa ganske uafhængig af den Udtalelse, som vi i dette Dieblif have hørt fra den høitærede Ministers Side om Regeringens Stilling til Sagen, vil stemme imod Lovens Vedtagelse, ligesom jeg har gjort i de tidligere Sessioner. Der er under Forhandlingerne blevet anført, at dette Lovforslag skulde have til Hensigt at hjemle en naturlig Borgerret, men førend der kan være Tale om „naturlige Borgerrettigheder“, maa det være afgjort, at saadanne Rettigheder kunne bestaae med Borgerfamfundets velforstaede Interesse. Det er kun saaledes begrænsede Borgerrettigheder, der kunne ansees som „naturlige“; det er kun saadanne, med hvilke vi Alle kunne være vel tjente. Men det forekommer mig, at man meget mindre har støttet den formeentlige naturlige Berettigelse paa en saadan Undersøgelse, end paa et naturligt Ønske, en nærliggende Begiering. Dersom imidlertid et saadan naturligt Ønske skulde begrunde en naturlig Borgerret, da vilde man visseelig ikke kunne blive staaende ved en Lov som denne, men vilde nødvendigvis blive bragt videre og videre, uden at det kan sees, paa hvilket Punkt man da maatte standse. Loven skulde ikke finde Anvendelse paa „Erklæringer om Ansøgninger angaaende Embeder eller Bestillinger“, men det er dog vist et ganske naturligt Ønske — som altsaa vilde begrunde en naturlig Ret — at kjende de Erklæringer, som man mener maatte ligge til Grund for, at en enkelt Ansøgning er bleven tilsidefat, at en vis Ansøgning er bleven foretrukken, medens man holder sig forvissat om, at Ens egen Ansøgning har havt Udkomst fremfor nogen anden. Altsaa, paa de naturlige Ønsker troer jeg ikke, at dette Lovforslag paa nogen Maade kan begrundes. — Det er fremdeles gjort gjældende, at derved skulde gives et vigtigt Middel til at betrygge mod „Mistillid mod Embedsstanden“. Lige som jeg troer, at det vilde være høist beklageligt, om et saadant Middel skulde være nødvendigt til at svække en forudsat Mistillid, saaledes troer jeg, at det er en fuldkommen Misregning, at

der i dette Lovforslag, hvis det bliver til Lov, skulde kunne søges et virkeligt tilstrækkeligt Middel imod denne Mistillid. Man synes at forudsætte, at man ud af de meddeelte Erklæringer kan læse sig til de Grunde, af hvilke en Ansøgning er enten bevilget eller afflaet; men dersom den overordnede Autoritet har fulgt enten almindelige Principer, som ikke ere berørte i de afgivne Erklæringer, eller har fulgt eget Kjendskab til stedlige eller personlige Forhold, eller har faaet Oplysninger andetsteds fra, vil da Mistilliden ikke naturligt vende sig fra de Autoriteter, der have afgivet Erklæringerne, til dem, som have afflaet Ansøgningerne? Jeg seer tilmed ikke rettere, end at nærværende Lov vilde netop have den naturlige Følge, at det hyppigere end nu vilde blive Tilfældet, at de overordnede Autoriteter vilde begrunde deres Afslag anderledes end paa de afgivne Erklæringer. Jeg kan fuldkommen vel begribe, at mange Mænd i deres Livsstillinger kunne have havt enkelte Erfaringer, der kunne bringe dem til at lægge megen Vægt paa en Lov som denne, saaledes som vi have hørt Exempler paa under Sagens Behandling. Men har man havt saadanne Exempler paa, at en formeentlig uretfærdig Beslutning er tagen, og, som man mener, paa Grund af afgivne Erklæringer, da maatte der dog vist gives andre Veie, ad hvilke man kunde gjøre sin Erfaring gjældende paa en saadan Maade, at den kunde afgive Betryggelse mod Gjentagelse. Derimod forekommer det mig ikke rigtigt, naar saadanne enkelte Erfaringer og de Indtryk, som deraf ere modtagne, blive lagte til Grund, naar Taleren er om Lovgivningsvirksomhed. Jeg troer, at man overvurderer Virkningen af en saadan Lov, dersom man mener, at derved vilde saadanne Tilfælde blive forebyggede, eller at de vilde have været forebyggede, dersom Loven dengang havde været tilstede.

Jeg for min Deel søger den bestemte Grund i en anden Betragtning. Hvad der gjør det bureaukratiske Regimente trykknende og gjør det til Gjenstand for en vidtgaende Uvilje, er det store Omraade, som tidligere har været henlagt under Bevillingsmyndigheden. Men i samme Forhold, som de borgerlige Rettigheder blive udvidede, i samme Forhold